

نومرو : ۱۲۵

اداره خانه

ایستانبول ، جفال اوغلی ، دائره اجتهاد
تهلهفون نومروسی : ۸۶۵

« Idjtihad » Constantinople

بشنجی منه

مدیر مرخص : الہامی صفا

نسخہ سی ۵۰ یارہ

اقتصادی ، ادبی ، اجتماعی ، ہفتہ لوق مجموعہ

حریت فکریہ مہام

سنہ ۱۲۵۰
تورکیا ایچین ۵۴ غروش ۳۰ غروش
ممالک اجنبیہ ایچین ۱۵ فرانق ۸ فرانق

آبونہ

۱ کانون ثانی ۳۳۰

اجتہاد

— ایشته یول یو طرفده ، بیوریکز !

دیدى .

کنج قادین بر ثانیه قدر ثابت ، مدھش ، چیلغین بر نظرله اوکا باقدی . صوکره ، تارلاده برچیتدن آتلایه جق کبی قوت آلق ایچون برحرکت اجرا ایدهرک ، اوکزدن کچدی ، پنجره دن آتلادی ، غائب اولدی .

اوزرندن بو وجودک کچوب آتلایه رق دوشمه سنی ده کوردکدن صوکره بو آچیق پنجره نک بنده حاصل ایتدیکی تأثیری قطعاً اونوته میه جنم . بو پنجره بر ثانیه اچنده بکاسما قدر واسع ، فضا قدر بوش کوروندی صانکه بنده دوشه جکشم کی باقغه جسارت ایدهمیهرک ، سوق طبیعی ایله ، کری چکیلیم .

ژان ، مبهوت بر حالده ، یرندن قیمیلداتیموردی .

زواللی قیزی ایکی باجانی قیریش اوله رق یوقاری یه چیمقاردیلر . آرتق یورویه میه جکدی .

عاشقی : وجدان عذابندن چیلغین کبی بر حاله کله رک ، احتمال که منتدار لغندن ده متأثر اوله رق اوئی ینه یانه آلدی واونکله ازدواج ایتدی .

ایشته عزیزم . سرگذشت بو .

آقشام یاقلاشیوردی . کنج قادین ، اوشودیکی ایچون ، کیتمک ایسته دی . خدمتچی بو کوچوک خسته آرابه سنی شهره طوغری ایتمکه باشلادی . بر ساعتدن بری برکله بیله تعاطی ایتمه دکلی حالده رسامده زوجه سنک یاننده یورویوردی .

(موباسان دن مترجی : محمد علی

تازه کتابلار :

قور تولوش بایرامی ارمغانی

ایش اردوسی

فکر و امل آرقاداشلار مزدان کانظم بکک کوزل ، کوچوک تازه بیر کتابی در . بو کوچوک بیر حکایه در ، فقط کچمشی دکل کله جکی حکایه ایدر . فقط حکایه بوتون

شریت سموم وقهرینی روم ایلی فلاکتندن ایچمشدر . حکایه قهرماننک یورکنه بومزراق صاپلامشدر ،

بومزراق سلانیکده صاپلامشدر قارا تاحسین ، آچاق ، پک آچاق قارا تاحسین ک قارا ومتعن آچاقلنی صاپلامشدر ، او آچاقلق چیرکابی دریاسنده غرق اولان فقط غرق اولماق ایسته مه ین (طورغود) ایچین یازیش شو سطرلر ایشی آکلایور :

« سلانیکده بیر قاج گون سربست سربست طولاشدقدن صوکره بیر کون دیکرلری کبی قانچیق یونانیلر طورغودی ده یاقلا دیلار ، طایقه باصه طولدیرلمش بیر واپوره کنیدی سنی ده بیدر دکن صوگره یونانستانه کورتور دیلر ، واپورده بویله ایچندن قان کیده رک اسارتنه آغلارکن بعضی ضابط آرقاداشلارینک قافالاری توتسوله یهرک بیر دوکونه کیدیورمش کبی ، باغیرا باغیرا شرقی سویله دکلینی کوردیکی وقت ، اوشالی تورک اردوسنک نیچون اسیر اولدیغنه عقلی یاتمشدی . بویله معنوی بوزوق ، اخلاقی بوزوق ، ملتک شرفندن ، حیثیتندن خبرسز ضابطلر ائنده کی بیر اوردو ائله یونانیلر کبی اُک آشانی بیر ملته مغلوب و اسیر اولاجقدی . بو گناشماقدان ، قیزماقدان بیر فائده چیقمازدی . بویوک فلاکتک نتیجه سی آرتیق تورکیانک تولومی دیمکدی . طورغود ، نشانلی سنی دگیل ، آناسنی ، باباسنی دوشونه میه جک قادار مأیوس ایدی . »

(مشهور نیچه) نک دیدیکی کبی « افندی قومشوک ایچین فضله اینی اولماک کندیگه غدر ایتکدر » فیکرندن ملهم اولان محرز :

« تورکار بواویونده ، یارظن ایتدکلرندن فالق کورمش ، اُک چوق ایلکنک ضررلرینی چکمشدی . » دیه رک داها سرت بیر اخلاق یولی آریور . (دمیرجی حسنک اوکودلری) سرنامه لی قسمده حسن ایله افندی سی آراسندا کچن شو محاوره پک زیاده دقته دکر :

« — سن قیلیچ یا پاماز میسین ؟

— اوده سوزمی بک افندی ؟ بنم اوستهم ، الله سلامت

ویردك؛ ايشته بوصول محاربه دده دوشمان همان همان ايستانبولا
گيره يازدى ، ادر نه يي تکرار قورتارماق لغمز ، تا گرينك
بیر غنايتيدر .

بوتون قلیچله ضبط ایتدی کمز اویرلردن المزده قالانی
بیردوشون .. صوگرا او شهیدلری ، او آچلقدن ، خسته لقدن
تولنلری ، اوقارنی ده شیلن قادینلری ، او باجاقلاری
آییریلاراق ، دیوارلار اچار بیلاراق تولدوریلن سود قوزوسی
یاورولاری ، اودوشمانك شراب و طوموز قوقان پیس
فوجاقلار نداعر ضلری بوزولان قیز جغزلری عقلکه بیر گتیر .
کتابك مختلف صحیفه لر دن آلینان شو فقره لر کتابك
ماهیت عالیه سنی کوسترمه یه کافی در .

« ايشته اونك ایچین ، طورغود بك ، قلیچ ، مملکتلر ضبط
ایمه بیلیر اما ، هور زمانه الده طوتاماز ؛ قلیچ فتح ایملری
بیر مملکتک طایو طوغینی یازار فقط اولغونک بیر نیلما مانه
غائب اولما مانه بیر شی یا یاماز . قلیچک یایر یغنی بوزمایا مانه
بزنده طوتاما مانه باشقه شی وار .. ايشته بن او باشقه شی
بایور مرده اونك ایچین قلیچیمی دلائی آچمورم .

« طوبراغك اغزی ، دیلی بو قور . ایچنده نه صاقمور یغنی
سویلر مز . بیر سر قوطوسی کبی در که اغزینی بنم بایر یغم
بو دمیر آچار .

« ايشته اونك ایچین ، بزه مملکتلر فتح ایدن قلیچ
ایسه او مملکتلری المزده طوتاجاق ده دمیر در . ها ، شونی
سویله ییم ، دمیر دن یالکز صابان یا ییلما زیا ، هر شی ایچین
قوللان دیغمز آلتلر هپ دمیر دن یاییلیر .

« طوبراق ایشله نه ده کچه نه ویریر ؟ هیچ ایچنده کیزله دیکی
خزینهلری ، کندی کندینه چیقار و بده سنك اوگکه قویارمی ؟
اونی ایشله مهلی باغری آچالی . ایشله مهین دمیر ناصل
پاس طوتارسه ، ایشلنمه یین طوبراقدا او یله چوراق قالیر .
طوبراغی ایشله ته جک ده دمیر در .

« بزه دمیر جلیک اوقادار عادی بیر زه نات اولمش که
بیر زمانلار یالکز چنکنه لرك ائنده ایمش . صوگر اخر ستیانلر
بوایشک نه قادار کارلی اولدیغنی آکلامشلار ده شیمدی بزه

ویرسین ، او یله قلیچ یاپاردی که فابریقه دن چیقمش کی
پاریل پاریل یانار ، ییللر جه ده دایانیردی . بنده اوندن
او کره ندیم ؛ غلوانیزمانسی بیله یاپارم .

— نه نیچون بیر قلیچ کی دکانی آچمورسین ؟ باو بوتون
اردونك ضابطلری یا اروپا فابریقه لر دن کن سوسلی ،
فقط چوروك قلیچلری آلوب قوللانیرلار ؛ یا خود نور
عثمانیه ده کی دکانلر ده یایدیر یورلار . حالبوکه قلیچ توروك
سلاحیدر ، ینه اونی بیر توروك یایمالیدر . ندریسین ؟

دمیر جی حسن بیردن جواب ویرمدی ؛ گوزلرینی یره
اگره ك بیر قاچ دقیقه دوشوندی . باشنی قالدیروب ده
طورغوده باقدینی وقت ، آلا کوزلرینك ایچنده توحاف
بیر شمشك پارلادی . طورغود بوقادار درین معنالی کوز ،
هیچ کورمه مشدی .

حسن صوردی :

— قلیچ نه یه یارار ؟ کسمکه ، بیچمکه ، مملکتلر
ضبط ایتکه ، دنیای فسخ ایتکه دیگمی ؟ اوت ، بیر قهرمانك
ائنده بولوندو بجه کشورلر ضبط ایدر ؛ باخصوص بیر توروك
قهرمانك . . .

بنی ای دیگله طورغود بك ، بوسه وزلری بن دها
کیسمه یه سویله مدم ، حتی بك بابا کزه بیله . سن کنجسین ،
مسلمان بیر تورکسین . . . بنده دینی بوتون مسلمان بیر
تورکم . بن سنك قادار اوقومش دیکلم ؛ فقط ، ده مین ده
دیدیکم کبی چوق کوردم چوق دیدیکمدم . انسان کوره ،
دیگله یه چوق شی او کره نیور . سوزم گوجکه کیتمه سین ،
سنك قلیچ دیدیگك مبارک بیر شیدر ، توركک بیکلرجه
ییلدن بری اُك چوق قوللان دینی ، اونکله دنیالره حکم
ایتدیکی بیر آلتدر ؛ لکن . . .

حسن ینه طوردی ، طورغودك یوزینه درین درین
باقدی ؛ صوگرا ینه باشلادی :

— آنالرمز قلیچ سایه سنده دتیلر فتح ایتمشلر . .
فقط بوکون فصح ایدیلن یرلردن المزده نه قالدی ؟ هپ
اوغراشدق ، چاریشدق ، تاویانه قاپیلار ندان طونده
استانبول اوگترینه قادار بلکه یوزبیک کره یوزبیک شهیدلر

آنان که محیط فضل و آداب شدند
از جمع کمال شمع اصحاب شدند
و زین شب تاریک نبردند برون
گفتند فسانه‌ئی و در خواب شدند .

فضل و آداب مظهر و علم و کمال لایله صحابه به [۱] مشعل اولانلار ،
یولی بو قارائلیق کیجه [۲] نك دیشاریسینا چیقارامادیلار ،
بعض افسانه‌لر سوله دبلر ، صوکر اویقویا دالدیلار .

10 تموز 1914 ده ترجمه بیتیریلدی

[۱] یعنی اصحاب کرام حضرتلرینه .

[۲] یعنی ایچینده ؛ خلقت سرلرینک ، غرق اولدینی ظلمت
لیک و لیل مظلمک دیشاریسینا .

محکمه انام

سفر برلك اعلان اولوندینی وقت ، تراموای قوندو .
قتورلری معاف ایدیله یه رله عسکرایدیلشلردی . تراموای
شرکتی بوسبب و بهانه ایله ، دوغروندن دوغرویه استانبولدن
بانقائتی یا سفرایدن خط تعطیل ایتشدی . بالاخره حکومت
سـنـیه اهالینک و مملکتک مظهر سهولت اولماسی املیله ،
شومندوفر و تراموای مستخدملرینک خدمتلیخی تأجیل
ایتدی . بو حالد استانبولدن یعنی (فاتح) و (اقسرای) دن حریبه یه
قادر دوغروجه کیدن و اورادان مذکور محله ره کان دوغرو
خطک تعطیل سیر و سفرینی موجب سبب اورتادان
قالقمش بولوندی . « مانع زائل اولونجه ممنوع عودت ایتک »
معلوم بر قاعده و قانوندر . فقط تونل شرکتیه تراموای
قومپانیاسی استانبول Consortium ینه داخل اولدیغندن
دها آز مصرفله دهها چوق باره قازانمایی اهالی بی مظهر
سهولت ایتیه مرجع طوتیور . بوسورتله مثلاً آیاصوفیه دن ،
بایزیددن بک اوغلنه ویا بک اوغلندن بایزیده کیده جک بیر
کیسه اوچ درت دفعه تراموای دیکشدریمه مجبور اولیور .
آقشاملری تونل اوقادار چوق خلق ایله دولیور که بیرنجی
صنف یولچیلری بیله مطلقاً آیاقده قالدقدن بشقه راحت

آک ائی دمیرچی اوسته لری هپ اولناردان یتیشیور اولنار
بو یوزدن زنکین اولیورلار ؛ بز یالکیز آللهک رحمتنه
کوزمنی دیکه رک بیر چیفت اوکوزدن مدد اومویورز .
بن گورمه یه باشلایورم که تورکیاده ، حقیقی فتوحاته ،
کشوعقول فتوحانه دوغرو شائقه و سائقه ل اولانیور .
آمان اولانیسین ، چابوق بک چابوق اولانیسین .
« یز بیر عصرده یز ، که بر ساعت اویقوادی اولومدر ! »

ع . ج .

رباعیات عمر خیام

ازمن رمقی بسی ساقی مانده ست
در صحبت خلق بی وفاقی مانده ست
ازباده دوش یکمنی بیش نماند
وز عمر ندانم که چه باقی مانده ست .

ساقی نك همت واعتناسی سایه سنده بنده هنوز بیر نفس
قالمش در . فقط انسانلار آراستدا وفاقزاق حکم سورمکده در .
دون اقسامکی شرابدان ، بیر « من » دن زیاده قالما دی ،
عمرمدن نه قدار زمان قالدی بیلیم یورم .

یک نان یدو روز اکر شود حاصل مرد
وز کوزه شکسته دم آبی سرد
محکوم کم از خودی چرا باید بود
یا خدمت چون خودی چرا باید کرد .

ایکی کونلک بیرا کمکی و قیریق بیر دستیده صوئوق صوینی
اولان کیمسه ، کندیسندن یوکسک اولمایان بیر آدامک حکمی
آلتنا نه دن کیرمه لی در ؟ یا خود کندیبی کی بی آدامک خدمتچیلکی
نه دن ایته لی در ؟

تازه ره و مه در آسمان کشت پدید
بهتر زمی لعل کسی هیچ ندید
من در عجبم زمی فروشان کایشان
به زان چه فروشند ، چه خواهند خرید .

زهره وقر ساده کوروندکاری زماندان بری ، هیچ بیر کیمسه ،
یا قوت رنگلی شرابدان دها ای بیرشی گورمه مشدر شراب صا تانلار
شاشارم زیرا اولار صا تدیقلار ندان دها ای نه صا تین آلا بیلیرلر ؟